

تأثیر حکمروایی خوب شهری در ارتقاء فضاهای سبز محلات حاشیه نشین شهرها (نمونه موردی: شهرک شهید رجائی مشهد)

مهدی صفری

دانشجوی دکتری جغرافیا و برنامه ریزی شهری، واحد مشهد، دانشگاه آزاد اسلامی، مشهد، ایران

کتایون علیزاده*

دانشیار گروه جغرافیا، واحد مشهد، دانشگاه آزاد اسلامی، مشهد، ایران

حمید جعفری

استادیار گروه جغرافیا، واحد مشهد، دانشگاه آزاد اسلامی، مشهد، ایران

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۲/۲۶ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۱۲/۱۲

چکیده

از عرصه های شهری که کاربری پارک ها و فضاهای سبز به طور عادلانه در آن توزیع نشده مناطق حاشیه نشین شهرها می باشد. یکی از رویکردهای اخیر در زمینه مدیریت شهری که رفاه عموم شهروندان را در نظر دارد، حکمروایی خوب شهری می باشد. از این رو هدف از پژوهش حاضر ارتقاء فضای سبز محلات حاشیه نشین شهرها با استفاده از حکمروایی خوب شهری است. جامعه آماری شهروندان شهرک شهید رجائی مشهد می باشند. حجم نمونه بر اساس جمعیت سال ۱۴۰۰ و فرمول کوکران ۳۸۴ نفر تعیین گردید. روش نمونه گیری به صورت تصادفی ساده و روش پژوهش توصیفی - تحلیلی و مطالعه کاربری فضای سبز شهری محدوده بر اساس آخرین طرح تفصیلی و وضع موجود است. متغیر مستقل شاخص های حکمروایی خوب شهری و متغیر تابع خدمات پارک و فضای سبز شهری می باشد. نوآوری تحقیق حاضر تأکید بر توافقات مدیران شهری در راستای ارتقاء خدمات پارک ها و فضاهای سبز شهری (تراکم، سهم سرانه و...) می باشد. اطلاعات از طریق پرسشنامه محقق ساخته بر اساس طیف لیکرت به تعداد ۶۱ سوال و ۱۱ شاخص گردآوری شد. برای تحلیل داده ها از نرم افزار Smart PLS استفاده شد و اطلاعات پژوهش به دو شیوه کتابخانه ای و میدانی گردآوری شد. نتایج تحقیق نشان می دهد که شاخص های جهت گیری توافقی و بینش راهبردی و مشارکت به ترتیب بیشترین تأثیر را بر ارتقاء فضای سبز محدوده مورد مطالعه دارند.

واژگان کلیدی: حکمروایی خوب شهری، فضای سبز شهری، حاشیه نشینی، ارتقاء خدمات، شهرک شهید رجائی مشهد.

*نویسنده مسئول: k-alizadeh@mashtdiau.ac.ir

مقدمه

یکی از مهمترین موضوعات در مطالعات شهری، دسترسی عادلانه به تسهیلات و امکانات است. (رهنما و همکاران، ۱۳۹۲: ۴۴) توزیع فضایی خدمات عمومی و منافع اجتماعی، نابرابری های فضایی را کاهش داده و کیفیت زندگی را ارتقاء و توسعه پایدار شهری را تضمین مینماید (رحمانی و همکاران، ۱۳۹۸: ۲۸) اصولاً افزایش جمعیت، مهاجرت و توسعه صنعتی موجب توسعه فیزیکی شهرها، تراکم جمعیت در مناطق شهری، حاشیه نشینی، ترافیک نامطلوب و آلودگی های زیست محیطی شده است. به همین دلیل کاربری فضای سبز با معطلاتی همچون عدم استقرار و مکان یابی صحیح در سطح شهر، استفاده از فضای نامناسب، عدم رعایت همجواری ها، عدم توجه به سرانه ها و استانداردها و غیره روبرو گردیده است. (ابراهیم زاده و حاتمی، ۱۳۹۳).

شهرک شهید رجائی (قلعه ساختمان) از جمله روستاهای حاشیه شهر مشهد بوده که به دلیل قرار گیری در کنار محورهای اصلی شهر در طی چند سال اخیر به تدریج در حوزه نفوذ شهر قرار گرفته و پس از مدتی به محدوده خدماتی پیوسته است. بخشی از اراضی شهرک در مالکیت وقفی آستان قدس رضوی می باشد که در بعضی موارد اختلافات (اعطای دسترسی، سهم سرانه، حق انتفاع و...) بین نهاد های مدیریت شهری (شهرداری، اداره راه و شهرسازی، ثبت اسناد، آستان قدس رضوی و...) سرعت خدمات رسانی به شهروندان و ارائه خدمات شهری از جمله فضای سبز را کند کرده است. از طرفی سیاست های متفاوت هریک از این نهادها در خصوص ارائه خدمات فضای سبز با توجه به منافع سازمانی خود، موجب کاهش و یا عدم خدمات فضای سبز شهری در منطقه مذکور شده است. با توجه به مشکلات و معضلات موجود در بحث کاربری خدماتی فضای سبز شهری، بخصوص در مناطق حاشیه نشین شهرها، همچون شهرک شهید رجائی مشهد ضروری می نماید در جهت رفع مشکلات مذکور و با عنایت به نقش پارک ها و فضای سبز شهری (مکانی برای تفریح سالم و گذران اوقات فراغت، بالابردن ارزش املاک و جذب سرمایه گذاری، تقویت حس تعلق اجتماعی، حفظ و تعادل محیط زیست شهری و تعدیل هوا و تعدیل دما جذب گرد و غبار، نقش یکپارچگی اجتماعی و...) در حوزه برنامه ریزی شهری با ارائه یک رویکرد مناسب به موضوع کاربری خدماتی فضای سبز شهری پرداخته شود. یکی از رویکردهای اخیر در زمینه مدیریت شهری که رفاه عموم شهروندان را در نظر دارد، حکمروایی خوب شهری می باشد. از اینرو هدف از پژوهش حاضر ارتقاء فضای سبز محلات حاشیه نشین شهرک شهید رجائی مشهد با استفاده از رویکرد حکمروایی خوب شهری می باشد. بر اساس آنچه بیان گردید سوال اصلی مطالعه حاضر بدین شرح می باشد؛ حکمروایی خوب شهری چه تاثیری در ارتقاء خدمات پارک ها و فضای سبز شهری در محلات شهرک شهید رجائی مشهد دارد؟ و نوآوری تحقیق حاضر تأکید بر توافقات مدیران شهری در راستای ارتقاء خدمات پارک ها و فضاهای سبز شهری (تراکم، سهم سرانه و...) در رویکرد حکمروایی خوب شهری می باشد.

مبانی نظری

از جمله کاربریهای شهری که امروزه کمبود و توزیع ناعادلانه آن در شهرهای کشور ما احساس می شود فضای سبز و پارکهای شهری است (حیدرمنش و بشارتی، ۱۳۹۱: ۲۱۴) که راهبردها و رویکردهای گوناگونی توسط بازیگران شهری جهت ارتقای فضای سبز شهری عنوان گردیده است. کاربری فضای سبز یکی از کاربری های خدماتی برای شهرهای امروزی محسوب می شود و یکی از مولفه های نیل به توسعه پایدار شهری است که به لحاظ اهمیت مورد توجه برنامه ریزان شهری قرار گرفته است (صادقیان، ۱۴۰۱: ۸۱).

اصل دسترسی همگانی به خدمات شهری و عدالت اجتماعی حکم می کند که همه طبقات شهری بتوانند به صورت یکسان از فضاهای باز و سبز شهری، پارک ها و مکان های اوقات فراغت برخوردار شوند (روستایی و همکاران، ۱۳۹۸: ۵۹) از نظر اجتماعی، فضاهای سبز حومه شهر کیفیت زندگی را با فراهم کردن مکان هایی برای تفریح، زیبایی شناسی، میراث فرهنگی، تعامل اجتماعی و رویدادهای اجتماعی افزایش می دهد فضاهای سبز حومه شهر می تواند حس تعلق اجتماعی را تقویت کند، پیوندهای اجتماعی را تقویت کرده و انسجام اجتماعی را ارتقاء دهد. از نظر اقتصادی، وجود فضاهای سبز در مناطق حومه شهر می تواند تأثیرات مثبتی بر ارزش املاک، جذب سرمایه گذاری و کمک به سرزندگی کلی اقتصادی منطقه ایجاد کند (Keunhyun، ۲۰۳: ۳). فضای سبز، به عنوان یکی از شاخص های توسعه یافتگی جوامع دارای ابعاد زیست محیطی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و کالبدی است (یوسفی و همکاران، ۱۳۹۱: ۱). فضای سبز شهری براساس کارکردهای متنوع خود، نقش برجسته ای در ارتقاء کیفیت زندگی شهروندان ایفا می کند و از این رو عامل کلیدی در شکل گیری شهر پایدار می باشد (حسن پور و همکاران، ۱۳۹۹: ۱۸۸). پارک ها و فضای سبز شهری از مهمترین عوامل مؤثر در شکل دهی پایداری اجتماعی و کیفیت فضایی شهر به حساب می آیند (علوی و همکاران، ۱۳۹۵: ۳۲). یکی از موضوعات مهم در بررسی فضای سبز شهری، سنجش میزان رضایتمندی شهروندان از وضعیت فضای سبز و پارکهای شهری است؛ زیرا یکی از جنبه های مهم سنجش رضایت مردم از محیط زندگی شان تعامل انسان و محیط است. احساس رضایت شهروندان از محیط شهر و خدمات شهری که توسط شهرداری ارائه می شود، عمل مهمی در جهت ایجاد انگیزه در مردم برای مشارکت در توسعه شهری و بهبود کیفیت محل سکونت خویش است (رخشانی نسب و قاسمی قاسموند، ۱۳۹۴: ۴۴).

حکمروایی خوب شهری : اولین نظریه پرداز که مفهوم حکمروایی خوب را مطرح کرد برایان مک لاین بود (محمدي و همکاران، ۱۴۰۰: ۳۶۴) حکمروایی شهری به عنوان مفهومی از حاکمیت فضایی سرزمینی شهری نشان دهنده دغدغه توسعه پایدار شهری در جهان در بستر جهانی شدن است (Song et al، ۲۰۳: ۱۷۶) حکمروایی خوب شهری را می توان شیوه و فرایند اداره امور شهری با مشارکت و تعامل سازنده سه بخش دولتی، خصوصی و جامعه مدنی به منظور نیل به شهر سالم، باکیفیت، با قابلیت زندگی بالا و توسعه پایدار شهری تعریف کرد (حکمت نیا و همکاران، ۱۳۹۶: ۱۴۳).

حکمروایی خوب شهری بر پایه اصل شهروندمداری بر این نکته تأکید می کند که هیچ زن، مرد یا کودکی نباید از دسترسی به الزامات زندگی شهری از جمله سرپناه مناسب، امنیت شغلی، آب سالم، بهداشت و بهره مندی از محیط زیست مناسب، آموزش، تغذیه و امنیت اجتماعی محروم گردد (ملکی و همکاران، ۱۳۹۷: ۴). حکمروایی خوب شهری دارای شاخصه های زیادی می باشد که در این پژوهش شاخص های برنامه توسعه سازمان ملل و بانک جهانی ۱۰ شاخص اصلی شامل: مشارکت، شفافیت، قانونمندی، عدالت، پاسخگو بودن، مسئولیت پذیری، اثربخشی و کارایی، جهت گیری توافقی، بینش راهبردی و تمرکز زدایی (ایازی و همکاران، ۱۳۹۱: ۳۶۰) مبنای کار قرار می گیرد. منظور از مشارکت، درگیری ذهنی و عاطفی اشخاص در موقعیت های گروهی است که آنان را بر می انگیزد تا برای دستیابی به هدف های گروهی یکدیگر را یاری کنند و در مسئولیت کار شریک شوند (ایازی و همکاران، ۱۳۹۱: ۴۵). مشارکت قدرت تأثیر گذاران بر تصمیم گیری ها و سهم شدن شهروندان در قدرت است (هاشمی بیستونی و شمس، ۱۳۹۸: ۲۵). شفافیت شامل اتخاذ و اجرای تصمیمات طبق روشهای توافق شده است. اطلاعات باید، آزادانه و مستقیم در دسترس ارباب رجوعان، کاربران خدمات و عموم مردم قرار گیرد. این وظیفه نه تنها در دولتهای مرکزی و حکومت های محلی، انکارناشدنی است، بلکه در هر سازمان مستقل دیگری نیز باید اجرا شود (توکلی و همکاران، ۱۳۹۹: ۸۶). شفافیت، نقطه مقابل پنهان کاری در تصمیم گیری است. پنهان کاری، امکان بروز فساد را افزایش می دهد (آدینه وند و همکاران، ۱۳۹۱: ۴۷) حکمروایی خوب مستلزم چارچوب قانونی درست و منصفانه می باشد که به صورت بی طرفانه اجرا شود (غلامی و همکاران، ۱۳۹۶: ص ۸۵). منظور از قانونمندی در تصمیم گیری شهری، وجود قوانین کارآمد، رعایت عادلانه ی چارچوبهای قانونی در تصمیم گیری و دور بودن دست افراد غیرمسئول از تصمیم گیری هاست. پایبندی به قانون، مستلزم آگاهی شهروندان از قانون و همچنین احترام مسئولان به قانون است (ابراهیم زاده و اسدیان، ۱۳۹۲: ۲۱). حکمروایی خوب شهری درصدد است بتواند با توزیع بهینه و مناسب خدمات شهری در سطح ناحیه و محله شهری موجب شود شهروندان با کمترین شکاف، حقوق خود را دریافت نمایند و استفاده صحیح از خدمات شهری به شکل مطلوب فراهم باشد. (رجبی و خستو، ۱۳۹۷: ۱۹۸). پاسخگویی نوعی رابطه در عرصه مدیریتی و میان مدیران و مردم است و هم اینکه مفهومی وابسته به رفتارهای افراد بایکدیگراست. (مقیمی و همکاران، ۱۴۰۰: ۱۸۴) پاسخگویی عبارت است از عمل مسئول ساختن فرد یا افرادی مشخص در قبال وظایف محوله یا به عبارتی دیگر، دلیل آوردن و دلیل خواستن برای کارهای انجام شده و وظایف انجام نشده. (محمدیان، ۱۳۹۵: ۹) پاسخگویی تنها به حاکمان مربوط نمی شود، بلکه شهروندان نیز در قبال اعمال خود می بایست پاسخگو باشند و مسئولیت کارهای خود را بر عهده گیرند، تا مشارکت عمومی و تلاش برای ساختن امور جامعه به نحو مطلوبی به پیش رود (مقیمی و همکاران، ۱۴۰۰: ۱۸۵). پاسخگویی عبارت است از عمل مسئول ساختن فرد یا افرادی مشخص در قبال وظایف محوله یا به عبارتی دیگر، دلیل آوردن و دلیل خواستن برای کارهای

انجام شده و وظایف انجام نشده (محمدیان، ۱۳۹۵: ۹). پاسخگویی تنها به حاکمان مربوط نمی شود، بلکه شهروندان نیز در قبال اعمال خود می بایست پاسخگو باشند و مسئولیت کارهای خود را بر عهده گیرند، تا مشارکت عمومی و تلاش برای ساختن امور جامعه به نحو مطلوبی به پیش رود (مقیمی و همکاران، ۱۴۰۰: ۱۸۵). این معیار بر استفاده از منابع موجود شهری برای تامین نیازهای تمامی شهروندان استوار است (ایازی و همکاران، ۱۳۹۱: ۲۰۴). کارایی در حکمروایی خوب به استفاده پایدار از منابع طبیعی و حفظ محیط تاکید دارد و اثر بخشی تامین نیازهای جامعه را هدف قرار می دهد این شاخص در حکمروایی خوب به این مفهوم است که فرآیندها و مؤسسات موجود با استفاده بهینه از منابعی که در اختیار دارند، نتایجی را به بار آورند که نیازهای اجتماع را پاسخ گویند (حاتمی نژاد و همکاران، ۱۳۹۷: ۲۵). شهر عرصه گروه ها و منابع مختلف و گاه در حال ستیز با یکدیگر است. منظور از جهت گیری توافقی، تعدیل و ایجاد توافق میان منابع مختلف است (بیستونی و شمس، ۱۳۹۸: ۲۵). این کار مستلزم وجود ارتباط و تلاش مشترک میان سازمانهای دولتی، شهروندان و سازمانهای غیردولتی است (ابراهیم زاده واسدیان، ۱۳۹۲: ۲۲). بینش راهبردی به معنای توانایی برای خلق، نتیجه گیری و توضیح یک هدف سازمانی است (طبرسا و همکاران، ۱۳۹۱: ۱۱۶). فرا رفتن از مسائل روزمره شهر و پرهیز از غرق شدن در آن ها، مستلزم وجود بینشی گسترده و درازمدت نسبت به آینده یا داشتن بینش راهبردی در زمینه توسعه شهری است. (پوراحمد و همکاران، ۱۳۹۷: ۸۹). تمرکززدایی بر واگذاری اختیار به سازمانها و مراکز مختلف و صلاحیت نهادهای محلی بر انجام وظایف تأکید دارد. تمرکززدایی بر اصل تفویض مسئولیت به سطح پایین استوار است. (نوری و همکاران، ۱۴۰۰: ۸). به طور کلی سیاست تمرکززدایی دارای سه جنبه مختلف است: نخست تمرکززدایی سیاسی، دوم تمرکززدایی مالی و سوم تمرکززدایی اداری. تمرکززدایی سیاسی به مفهوم انتخاب مستقیم مقامات سیاسی محلی توسط مردم محلی است تمرکززدایی مالی به مفهوم داشتن اختیار کسب و خرج درآمد در یک منطقه خاص توسط دولت محلی آن منطقه است. از سوی دیگر، تمرکززدایی اداری نیز به اختیار عمل نسبی دولتهای محلی در زمینه تعیین اهداف، تدارک منابع و اداره و اجرای سیاست های عمومی اشاره دارد (معلمی، ۱۳۹۶: ۷۴).

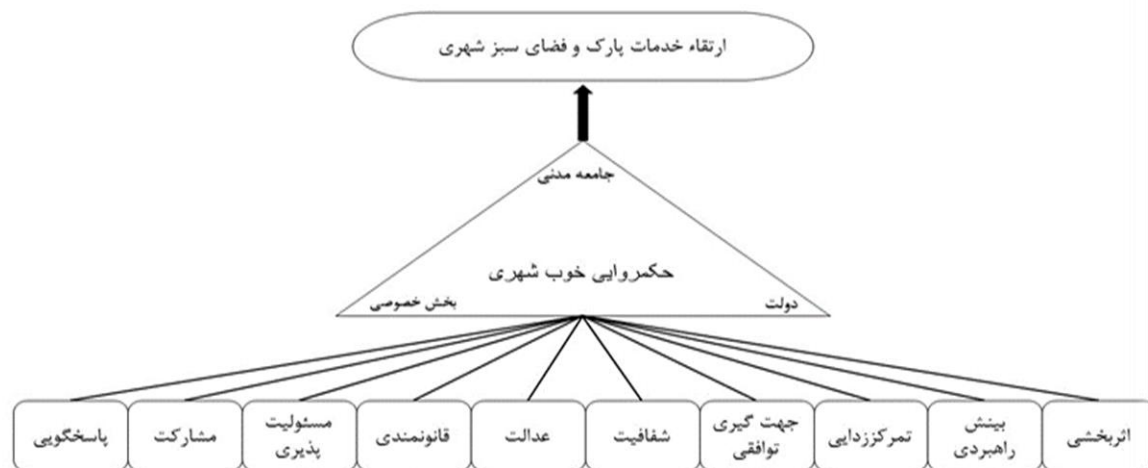
در رابطه با موضوع پژوهشگران داخلی و خارجی تحقیقات زیادی را انجام داده اند که در ادامه به بررسی چند مورد پرداخته می شود. کورا^۱ و همکاران (۲۰۲۴) در مقاله خود تحت عنوان: الگوهای فضایی-زمانی و دسترسی به فضاهای سبز در کوماسی، غنا به این نکته اشاره دارد که بی عدالتی زیست محیطی در شهرها باعث تفاوت در توزیع و دسترسی به فضای سبز شهری در مناطق مختلف کوماسی شده است. که نیاز دارد برنامه ریزان در شهر کوماسی به استراتژی هایی روی بیاورند که باعث تأمین، ارتقاء فضای سبز شهری شود. ونگ^۲ و همکاران (۲۰۲۲) در مقاله ای تحت عنوان: درک رابطه بین پارک های کوچک شهری و سلامت روان: مطالعه موردی شانگهای چین به بررسی نقش پارک ها و فضاهای

¹ Korah

² Wang

سبز شهری در سلامت روانی و کاهش اضطراب و استرس افراد پرداخته است و اینکه قابلیت دسترسی به فضاهای سبز می تواند باعث درمان بعضی اختلالات روانی گردد. شکور و همکاران (۱۴۰۲) در پژوهش خود تحت عنوان: تحلیلی بر نقش پارکها و فضای سبز شهری در ارتقای کیفیت زندگی شهری (نمونه موردی: منطقه ۶ شهرداری شیراز) به بررسی رابطه پارکها و فضای سبز در بهبود و ارتقا کیفیت زندگی شهروندان در منطقه ۶ شهرداری شیراز پرداخته اند که نتایج حاکی از آن است که: برای شهروندان شیرازی شاخص زیست محیطی با میانگین رتبه ای ۴/۵۸ بیشترین تاثیر و شاخص زیبایی شناختی با میانگین رتبه ای ۲/۸۷ کمترین تاثیر را بر کیفیت زندگی داشته است، همچنین با توجه به این که مقدار سطح معنی داری کمتر از ۵ درصد است، بین شاخص ها از نظر میزان اهمیت تفاوت وجود دارد. رهنما و شاددل (۱۴۰۱) در تحقیقی تحت عنوان: ارزیابی ارتباط فضایی سلامت اجتماعی بانوان مشهد و فضاهای سبز شهری؛ چه عواملی بر حضور آنها در فضاهای سبز شهری اثرگذار است؟ به بررسی چگونگی توزیع فضایی سلامت اجتماعی بانوان مشهد؛ ارزیابی خود همبستگی فضایی آن با فضاهای سبز شهری؛ و تعیین عوامل اثرگذار بر حضور بانوان در فضاهای سبز شهری در ابعاد فردی و محیطی پرداخته است نتایج تحقیق نشان داد که بین سلامت اجتماعی بانوان مشهد و فضاهای سبز شهری خود همبستگی فضایی مثبت وجود دارد. محمودزاده و همکاران (۱۴۰۱) در پژوهشی تحت عنوان: تحلیل فضایی عدالت مکانی در آمایش کاربری های خدماتی (پارک و فضای سبز، ورزشی و تفریحی-توریستی) شهر تبریز با رویکرد چند معیاری، ابتدا سرانه کاربری های مورد بررسی محاسبه و با سرانه استاندارد مقایسه شده و میزان کمبود در مناطق ده گانه مشخص شده است. سپس پارامترهای موثر در مکان گزینی کاربری هایی نظیر (پارک و فضای سبز، ورزشی و تفریحی-توریستی) شناسایی شده، و با استفاده از روش های مبتنی بر سیستم های پشتیبانی فضایی چند معیاره-MC SDSS بر مبنای مدل های Topsis و Saw در محیط نرم افزار ArcGIS و وزن دهی پارامترها توسط کارشناسان خبره حوزه مطالعات شهری با روش تحلیل سلسه مراتبی در محیط نرم افزار Expert Choice نقشه های نهایی تهیه شده، و فضاهای کاملاً نامطلوب تا کاملاً مطلوب برای هر کدام از خدمات فوق شناسایی شده اند. که نتایج نشان می دهد: که از کل مساحت ۲۶۱۷۴,۳۸ هکتاری شهر تبریز حدود ۴۹۷۲,۸۳ هکتار فضای کاملاً مطلوب بر مبنای مدل سا جهت احداث پارک و فضای سبز شناسایی شده اند.

در راستای هدف پژوهش حاضر؛ ارتقاء فضای سبز محلات حاشیه نشین شهرها با استفاده از حکمروایی خوب شهری،

و چارچوب مبانی نظری پژوهش مدل مفهومی پژوهش به شرح شکل ۱ ترسیم گردید.

شکل ۱. مدل مفهومی پژوهش

روش پژوهش

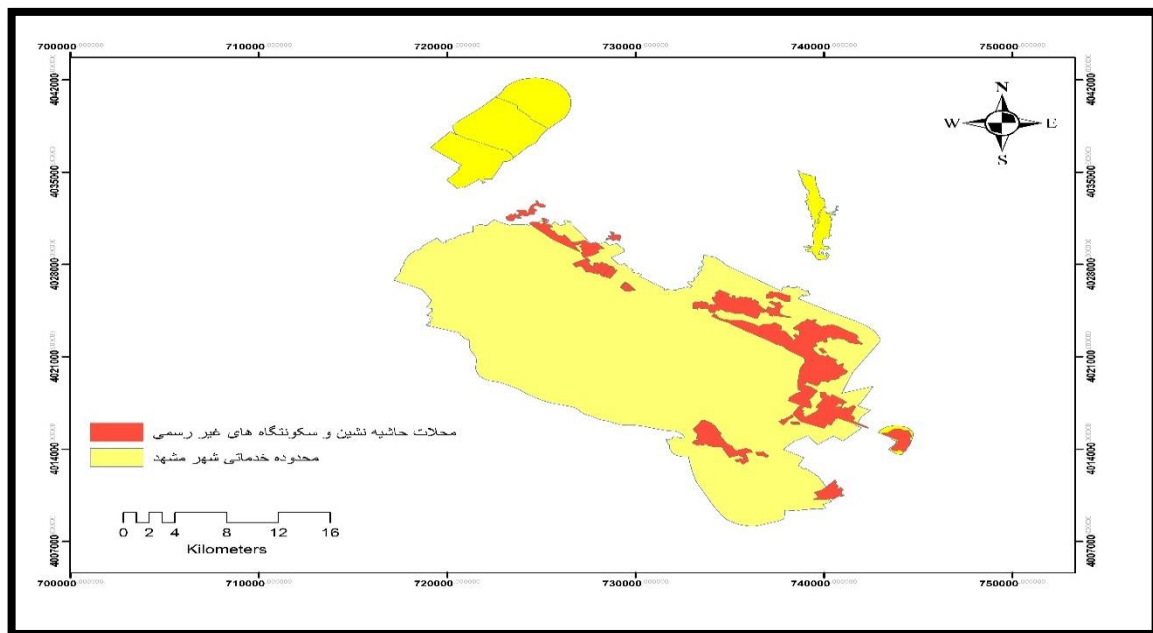
پژوهش حاضر به لحاظ هدف کاربردی-توسعه ای و از نظر روش توصیفی-تحلیلی است. گردآوری اطلاعات نیز به صورت اسنادی (کتابخانه ای) و پیمایشی (پرسشنامه) صورت گرفت. در ابتدا مطالعات به روش اسنادی انجام شد. سپس اطلاعات لازم به روش میدانی و با استفاده از پرسشنامه گردآوری می شود. شاخص ها و متغیرهای حکمروایی شهری شامل: مشارکت، شفافیت، قانونمندی، عدالت، پاسخگو بودن، مسئولیت پذیری، اثربخشی و کارایی، جهت گیری توافقی، پیش راهبردی و تمرکززدایی به عنوان متغیر مستقل و فضای سبز و پارک به عنوان متغیر تابع با استفاده از منابع مرتبط در نظر گرفته شد. جامعه آماری در این پژوهش شهروندان ساکن شهرک شهید رجائی مشهد می باشند. که آمار مربوطه براساس سرشماری سال ۱۴۰۰ مرکز آمار ایران، جمعاً در حدود ۱۶۳۳۴۶ نفر می باشد که با استفاده از فرمول کوکران، حجم نمونه ۳۸۴ نفر محاسبه و تعیین گردید. برای انتخاب نمونه با توجه به اینکه محدوده مورد مطالعه دارای ۸ محله شهری (اروند، انصار، موعود، پورسینا، کشاورز، معقول، امیرآباد، شهید رجائی)، می باشد، لذا متناسب با جمعیت هر محله، به صورت تصادفی ساده تعدادی پرسشنامه به آن محله اختصاص داده شد. به منظور

تأثیر حکمروایی خوب شهری در ارتقاء فضاهای سبز محلات حاشیه..... ۳۷

تجزیه و تحلیل اطلاعات و دستیابی به اهداف پژوهش از مدلسازی معادلات ساختاری در محیط نرم افزار Smart Pls و از نرم افزار GIS جهت تهیه نقشه استفاده شد.

محدوده مورد مطالعه

شهر مشهد طبق آخرین آمار از سازمان بازآفرینی شهرداری مشهد (۱۴۰۲) دارای ۶۹ محله حاشیه نشین می باشد (شکل

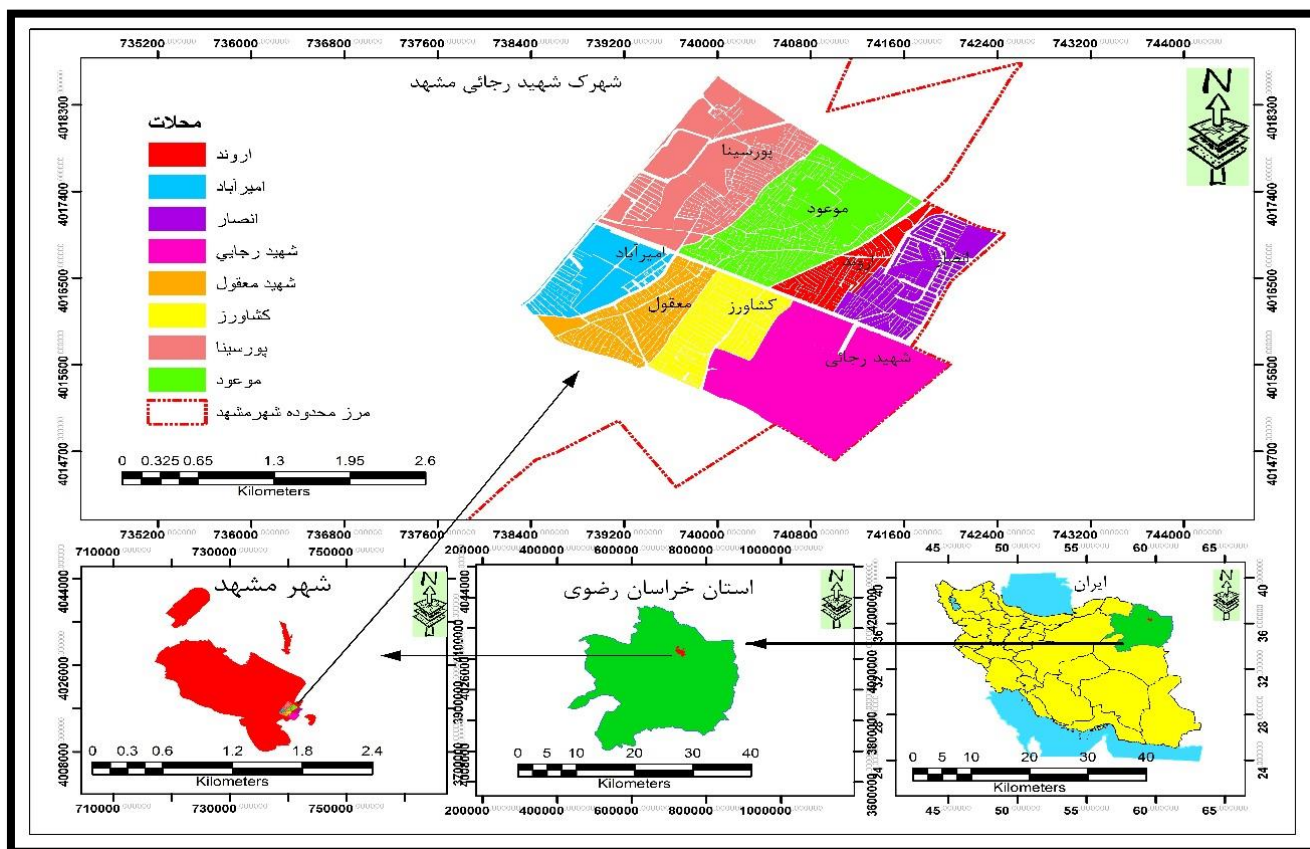
(۲).

شکل ۲. موقعیت محلات حاشیه نشین و سکونتگاههای غیر رسمی در شهر مشهد

مأخذ: سازمان بازآفرینی شهرداری مشهد ۱۴۰۲

شهرک شهید رجایی یکی از پهنه های حاشیه نشین در شرق شهر مشهد با مساحتی حدود ۶۹۳ هکتار در منطقه ۶ شهرداری و حوزه شمال شرقی طرح تفصیلی قرار دارد که از شمال به بلوار میامی، از شرق به میدان اروند، از جنوب به بلوار حر و از غرب به خیابان امیر آباد غربی و خیابان شهید کارگر راضی منتهی می شود. (شکل ۲). جمعیت محدوده شهرک شهید رجایی مشهد در سال ۱۴۰۰ در حدود ۱۶۳۳۴۶ نفر می باشد که از این تعداد ۸۱۲۵۶ نفر مرد و

۸۲۰۹۰ نفر زن است. با توجه به جمعیت منطقه ۶ در حدود ۳۰۳۸۷۵ نفر در سال ۱۴۰۰ سهم جمعیت محدوده شهرک شهید رجائی از جمعیت منطقه ۷۵/۵۳ درصد می باشد. مساحت شهرک شهید رجائی با ۶۹۳ هکتار در مقایسه با مساحت منطقه ۶ با ۱۶۸۴ هکتار ۴۱/۱۵ درصد از مساحت منطقه را تشکیل می دهد. با توجه به دو مولفه جمعیت کل شهرک شهید رجائی ۱۶۳۳۴۶ نفر و مساحت (۶۹۳ هکتار)، تراکم جمعیت شهرک معادل ۲۰۶/۸۴ نفر در هکتار برآورد می گردد. تراکم جمعیت منطقه ۶ با مساحت ۱۸۶۹ هکتار و جمعیتی در حدود ۳۰۳۸۷۵ نفر برابر با ۱۶۲/۵۸ نفر در هکتار است. مقایسه میزان تراکم جمعیت محله با منطقه ۶ نشان می دهد که تراکم جمعیت محدوده شهرک شهید رجائی بیشتر از منطقه می باشد. نمایی از محدوده مورد مطالعه در شکل ۳ به تصویر کشیده شده است.

شکل ۳- موقعیت پارک و فضای سبز در شهرک شهید رجائی مشهد (ماخذ: شهرداری مشهد ۱۴۰۲)

شکل ۴ نمایی از محدوده مورد مطالعه (شهرک شهید رجائی مشهد) مأخذ: نگارندگان

یافته های پژوهش

در راستای هدف کلی پژوهش ارتقاء فضای سبز محلات حاشیه نشین شهرها با استفاده از حکمروایی خوب شهری (درنوع خدمات فضای سبز و پارک، کاربری های فوق در شهرک شهید رجائی از لحاظ مساحت (در وضع موجود و در طرح تفصیلی) مورد بررسی قرار گرفت. سپس اطلاعات پرسشنامه که شامل ۶۱ سؤال در مورد شاخص های حکمروایی خوب شهری (متغیر مستقل) و خدمات فضای سبز و پارک (متغیر وابسته) می شد وارد نرم افزار smart pls گردید سپس مراحل تجزیه تحلیل داده ها به ترتیب ذیل صورت گرفت.

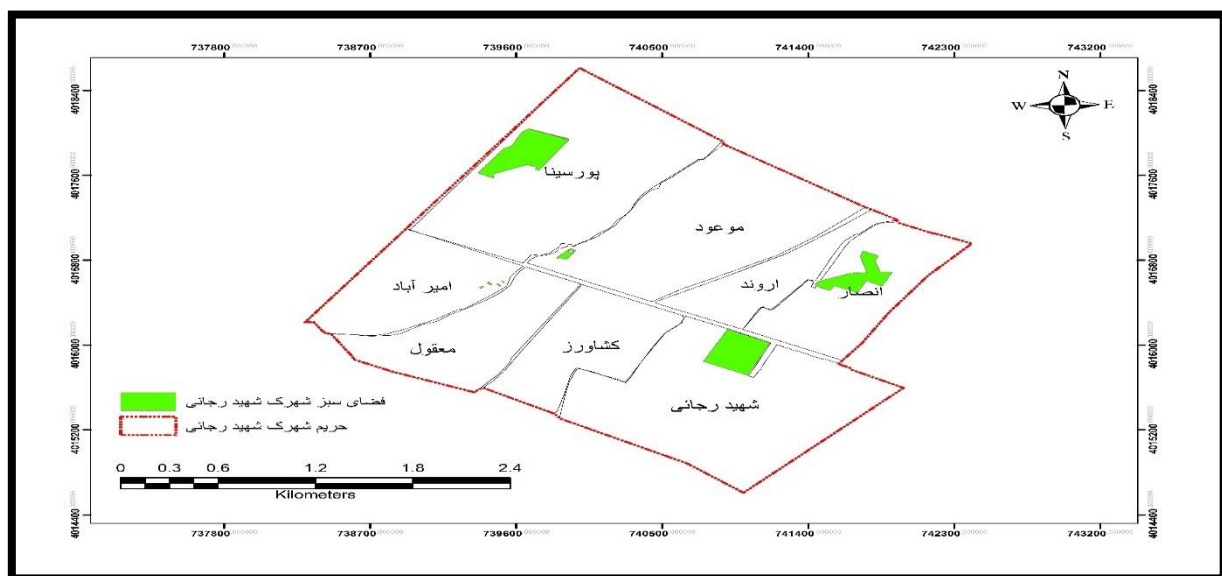
یافته های توصیفی

نتایج توزیع فراوانی شهروندان مورد مطالعه بر حسب سن نشان داد، اکثریت جمعیت مشارکت کننده به گروه سنی ۲۰ تا ۲۴ سال تعلق دارند. توزیع فراوانی شهروندان مورد مطالعه بر حسب جنس به دست آمده نشان داد از بین ۳۸۴ واحد آماری مورد بررسی، ۲۹.۲۰ درصد زن و ۷۰.۸۰ درصد مرد بودند. نتایج چگونگی توزیع فراوانی ها برحسب متغیر وضعیت تاهل: نشان داد از بین ۳۸۴ واحد آماری مورد بررسی ۲۰ درصد مجرد و ۸۰ درصد متاهل بودند. نتایج توزیع فراوانی ها برحسب متغیر مقطع تحصیلی در بین شهروندان مورد مطالعه نشان داد، اکثریت جمعیت پاسخگو سطح تحصیلات خود را در مقطع ابتدایی (۲۷،۳۰ درصد) عنوان نموده اند. نتایج توزیع فراوانی ها برحسب وضعیت اشتغال در بین شهروندان مورد مطالعه نشان داد، ۳۵/۶۳ درصد از افراد شاغل، ۴۳/۳۳ درصد بیکار، ۱۷/۲۲ درصد محصل، ۲۲/۸۸ درصد خانه دار، ۹۴ درصد دارای درآمد بدون کار، می باشند. نتایج توزیع فراوانی ها برحسب وضعیت محل سکونت (مالک یا مستاجر) در بین شهروندان مورد مطالعه نشان داد، از بین ۳۸۴ واحد آماری مورد بررسی، ۳۳/۶۲ درصد

از افراد مالک و ۳۷/۶۷ درصد مستاجر بوده اند. بطور کلی وضعیت هیچ یک از شاخص های حکمروایی و خدمات فضای سبز از نظر شهروندان در شهرک شهید رجائی در وضعیت مطلوبی نمی باشد.

یافته های استنباطی

مساحت پارک ها در کل محدوده در وضع موجود ۲۲۴۴۳۰ متر مربع و در طرح تفصیلی ۵۳۴۰۶۷ متر مربع می باشد (شکل ۵) که فضای سبز موجود مساحتی در حدود ۱۰۶۱۱۲ و در طرح تفصیلی مساحتی حدود ۵۴۴۸۳ متر مربع را دارا می باشد. که در مجموع نسبت به طرح تفصیلی ۳۵۳۵۰۸ متر مربع کمبود خدمات در این بخش مشاهده می شود (جدول ۱).

شکل ۵، موقعیت فضاهای سبز شهرک شهید رجائی مشهد مأخذ: شهرداری مشهد ۱۴۰۲

تأثیر حکمروایی خوب شهری در ارتقاء فضاهای سبز محلات حاشیه.....۴۱

جدول ۱. مساحت و سهم سرانه فضای سبز و پارک در شهرک شهید رجائی

نوع خدمات	نوع کاربری	مساحت در وضع موجود متر مربع	سهم سرانه در وضع موجود	مساحت در طرح تفضیلی متر مربع	سهم سرانه در طرح تفضیلی	مقدار کمبود نسبت به طرح تفضیلی
فضای سبز و پارک	پارک	۲۲۴۴۳۰	۱/۷	۵۳۴۰۶۷	۴/۲	۳۰۹۶۳۷
	فضای سبز	۱۰۶۱۲	۰/۰۸	۵۴۴۸۳	۰/۴	۴۳۸۷۱
جمع		۲۳۵۰۴۲	۱/۸	۵۸۸۵۵۰	۴/۷	۳۵۳۵۰۸

مأخذ: شهرداری مشهد

همانگونه که در جدول ۲ ملاحظه می شود با توجه به شاخص میانگین برای متغیرهای تحقیق که بر حسب طیف لیکرت امتیازی اندازه گیری شدند، وضعیت متغیرهای تحقیق در ارزیابی انجام شده نشان از سطح پایین وضعیت فعلی شاخص های حکمروایی دارد به عبارتی امتیازات داده شده از سوی پاسخگویان در حد متوسط بوده است که این خود نیاز به بررسی های عمیق جهت برنامه ریزی و سرمایه گذاری در حوزه حکمروایی خوب شهری دارد.

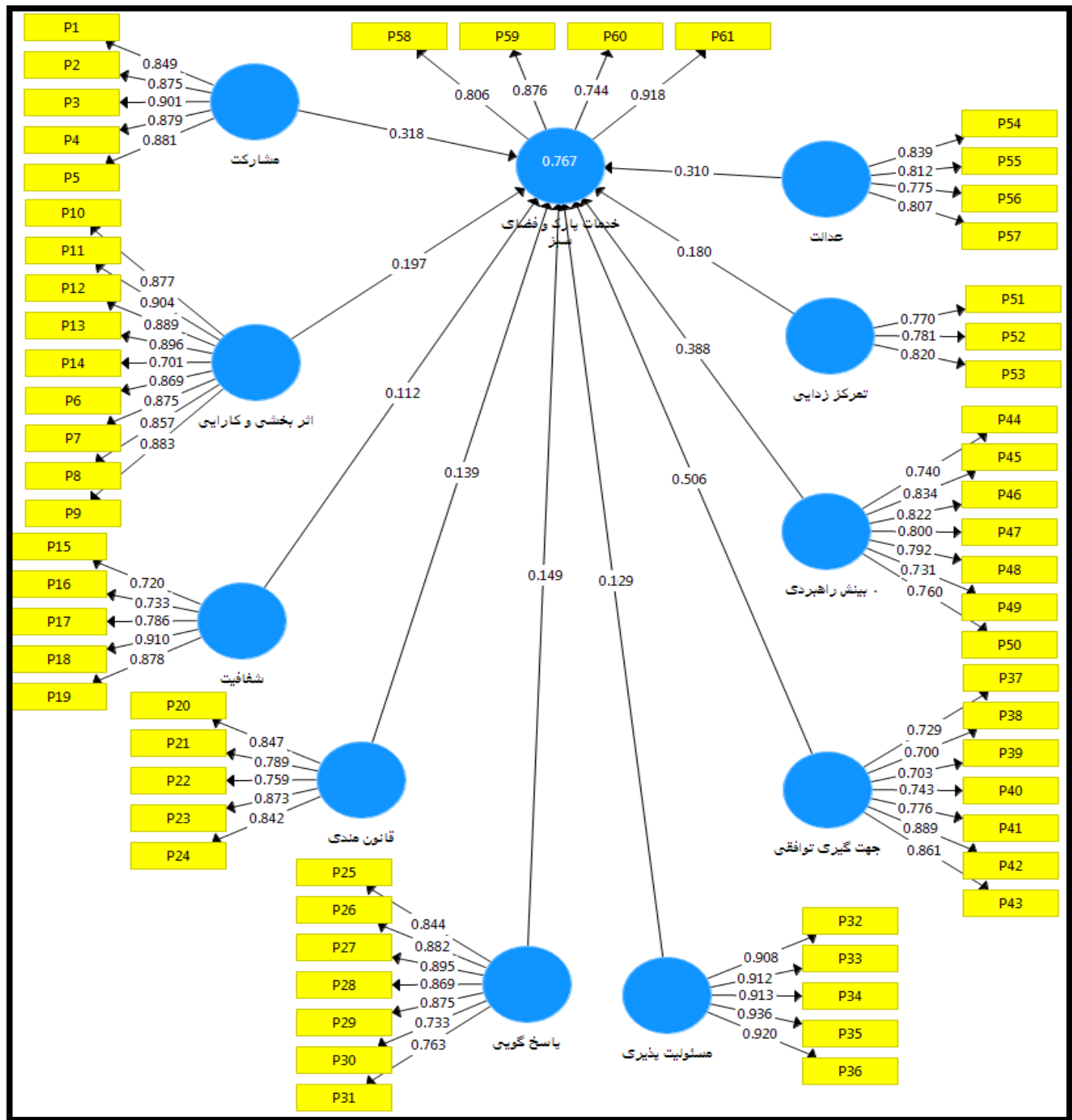
جدول ۲. شاخص های توصیفی متغیرهای پنهان تحقیق

متغیرها	میانگین	انحراف معیار	حداقل	حداکثر
مشارکت	۳/۳۳	۱/۰۵	۱	۵
اثر بخشی	۲/۹۷	۱/۰۴	۱	۵
شفافیت	۳/۱۹	۰/۸۹	۱	۵
قانون مندی	۲/۸۳	۰/۹۴	۱	۴/۸
پاسخگویی	۳/۰۴	۰/۸۱	۱	۴
مسئولیت پذیری	۲/۸۲	۰/۹۶	۱	۴
جهت گیری توافقی	۳/۰۱	۰/۷۲	۱	۴
بینش راهبردی	۲/۵۴	۰/۶۸	۱	۴/۱۴
تمرکز زدایی	۲/۱۴	۰/۷۵	۱	۵
عدالت	۱/۸۷	۰/۸۸	۱	۴/۷۵
فضای سبز و پارک	۱/۷۳	۰/۸۳	۱	۵

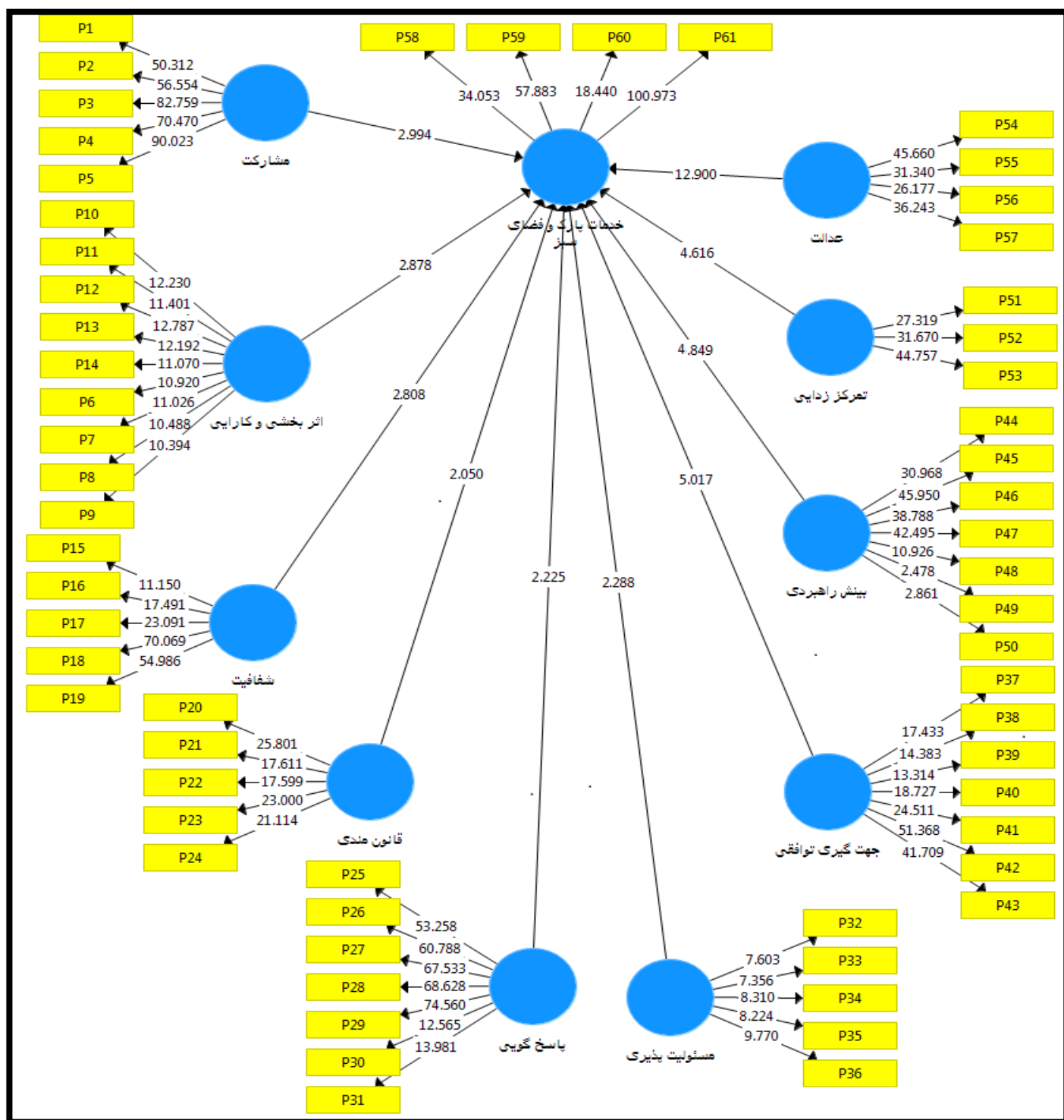
مأخذ: یافته های پژوهش

مدل اندازه گیری و ساختاری:

در این پژوهش مدل معادلات ساختاری در یک فاز کلی تحلیل عاملی تاییدی ارائه می شود. در قسمت اندازه گیری، ارتباط نشانگرها یا همان سوالات پرسشنامه با سازه ها مورد بررسی قرار می گیرد. برای اجرای مدل معادلات ساختاری از روش حداقل مربعات جزئی استفاده شده است، روش حداقل مربعات جزئی روشی برای مدل پیش بینی کننده سازه ای است. به ویژه زمانی که تعداد نشانگرهای هر عامل زیاد و بین آن ها هم راستایی چندگانه وجود داشته باشد این رویکرد گزینه اول برای برآورد مدل محسوب می شود. در پژوهش حاضر با توجه به اینکه ابتدا تحلیل کیفی انجام شده و گویه ها از طریق کد گذاری و بین مصاحبه های مختلف استخراج شده است لذا بدیهی است که نوع متغیرهای تحقیق انعکاسی می باشد، و به عبارت دیگر کلیه گویه های طبقه بندی شده، انعکاسی از متغیر متناظر خود می باشند و همه گویه های متناظر با سازه در راستای اندازه گیری یک شاخص بوده و هم جهت بوده اند. لذا بر این اساس مدل اندازه گیری توسط نرم افزار اجرا شده است (اشکال ۶ و ۷).

شکل ۶. نمودار مدل اندازه گیری در حالت تخمین استاندارد ماکز: یافته های پژوهش

شکل ۷. نمودار مدل اندازه گیری در حالت معناداری ضرایب ماخذ: یافته های پژوهش

تأثیر حکمروایی خوب شهری در ارتقاء فضاهای سبز محلات حاشیه.....۴۵

جدول ۳. بارهای عاملی سوالات متناظر با هر متغیر

تغیر	گویه	بارعاملی	T	متغیر	گویه	بارعاملی	T
سازگاری	P1	۰/۸۴	۵۰/۳۱	سبک زندگی پاییزی	P32	۰/۹۰۸	۷/۶
	P2	۰/۸۷	۵۶/۵۵		P33	۰/۹۱۲	۷/۳۵
	P3	۰/۹۰	۸۲/۷۵		P34	۰/۹۱۳	۸/۳۱
	P4	۰/۸۷	۷۰/۴۷		P35	۰/۹۳۶	۸/۲۲
	P5	۰/۸۸	۹۰/۰۲		P36	۰/۹۲۰	۹/۷۷
اثر بخشی	P6	۰/۸۶۹	۱۰/۹۲	جهت گیری واقعی	P37	۰/۷۲۹	۱۷/۴۳
	P7	۰/۸۷۵	۱۱/۰۲		P38	۰/۷۰	۱۴/۳۸
	P8	۰/۸۵۷	۱۰/۴۸		P39	۰/۷۰۳	۱۳/۳۱
	P9	۰/۸۸۳	۱۰/۳۹		P40	۰/۷۴۳	۱۸/۷۲
	P10	۰/۸۷۷	۱۲/۲۳		P41	۰/۷۷۶	۲۴/۵۱
	P11	۰/۹۰۴	۱۱/۴		P42	۰/۸۸۹	۵۱/۳۶
	P12	۰/۸۸۹	۱۲/۷۸		P43	۰/۸۶۱	۴۱/۷
	P13	۰/۸۹۶	۱۲/۱۹		P44	۰/۷۴۰	۳۰/۹۶
	P14	۰/۷۰۱	۱۱/۰۷		P45	۰/۸۳۴	۴۵/۹۵
	P15	۰/۷۲۰	۱۱/۱۵		P46	۰/۸۲۲	۳۸/۷۸
	P16	۰/۷۳۳	۱۷/۴۹		P47	۰/۸۰۰	۴۲/۴۹
	P17	۰/۷۸۶	۲۳/۰۹	پیش راهبردی	P48	۰/۷۹۲	۱۰/۹۲
مشارکت	P18	۰/۹۱۰	۷۰/۰۶		P49	۰/۷۳۱	۲/۴۷
	P19	۰/۸۷۸	۵۴/۹۸		P50	۰/۷۶۰	۲/۸۶
	P20	۰/۸۴۷	۲۵/۸		P51	۰/۷۷۰	۲۷/۳۱
قانون سازی	P21	۰/۷۸۹	۱۷/۶۱	نمونه سازی	P52	۰/۷۸۱	۳۱/۶۷
	P22	۰/۷۵۹	۱۷/۵۹		P53	۰/۸۲۰	۴۴/۷۵
	P23	۰/۸۷۳	۲۳		P54	۰/۸۳۹	۴۵/۶۶
	P24	۰/۸۴۲	۲۱/۱۱		P55	۰/۸۱۲	۳۱/۳۴
	P25	۰/۸۴۴	۵۳/۲۵	مدیران	P56	۰/۷۷۵	۲۶/۱۷
پاسخگویی	P26	۰/۸۸۲	۶۰/۷۸		P57	۰/۸۰۷	۳۶/۲۴
	P27	۰/۸۹۵	۲۷/۵۳		P58	۰/۸۰۶	۳۴/۰۵
	P28	۰/۸۶۹	۶۸/۶۲	خدمات پاک و فضایی	P59	۰/۸۷۶	۵۷/۸۸
	P29	۰/۸۷۵	۷۴/۵۶		P60	۰/۷۴۴	۱۸/۴۴

۰/۷۳۳	۱۲/۵۶	P30
۰/۷۳۳	۱۳/۹۸	P31

ماخذ: یافته‌های پژوهش

با توجه به بارهای عاملی مندرج در جدول ۳، خرده مقیاس‌های متناظر با هر شاخص برای ارزیابی مولفه‌های مزبور با هم همگن بوده و از انسجام کافی برخوردارند و به خوبی مولفه‌ها را اندازه‌گیری نمودند زیرا مقادیر ضریب بارهای عاملی برای همه گویه‌ها بیشتر از ۰/۷ بوده و برای اکثریت آنها دارای مقداری بیش از ۰/۵ از بوده است که مقداری مناسب برای ارزیابی بار عاملی می‌باشد به عبارت دیگر نشانگر وضعیت ایده‌آل برای آن مولفه می‌باشد. مقادیر آماره آزمون T در تمام موارد از بازه (۱/۹۸، -۱/۹۸) خارج بوده و این یعنی با احتمال ۹۵ درصد معناداری تایید می‌گردد. - آزمون‌های پایایی فاکتورهای استخراج شده از تحلیل کیفی: این آزمون شامل محاسبه آلفای کرونباخ و شاخص پایایی ترکیبی و شاخص اشتراکی می‌باشد (جدول ۴).

جدول ۴. شاخص‌های پایایی مدل

متغیرها	Cronbach's Alpha	Composite Reliability	(AVE)
اثر بخشی و کارایی	۰/۹۵۷	۰/۹۶۳	۰/۷۴۵
بینش راهبردی	۰/۷۲۱	۰/۷۵۲	۰/۵۰۴
تمرکز زدایی	۰/۷۰۳	۰/۸۳۳	۰/۶۲۵
جهت‌گیری توافقی	۰/۸۹۷	۰/۹۱۲	۰/۶۰۰
خدمات پارک و فضای سبز	۰/۸۲۸	۰/۸۸۸	۰/۶۶۹
شفافیت	۰/۸۵۸	۰/۸۹۲	۰/۶۲۸
عدالت	۰/۸۲۴	۰/۸۸۳	۰/۶۵۴
قانون‌مندی	۰/۸۸۹	۰/۹۱۳	۰/۶۷۷
مسئولیت‌پذیری	۰/۹۵۴	۰/۹۶۴	۰/۸۴۲
مشارکت	۰/۹۲۶	۰/۹۴۳	۰/۷۶۹
پاسخ‌گویی	۰/۹۱۹	۰/۹۳۲	۰/۶۶۵

(ماخذ): یافته‌های پژوهش

جدول ۵ مقایسه شاخص AVE و CR

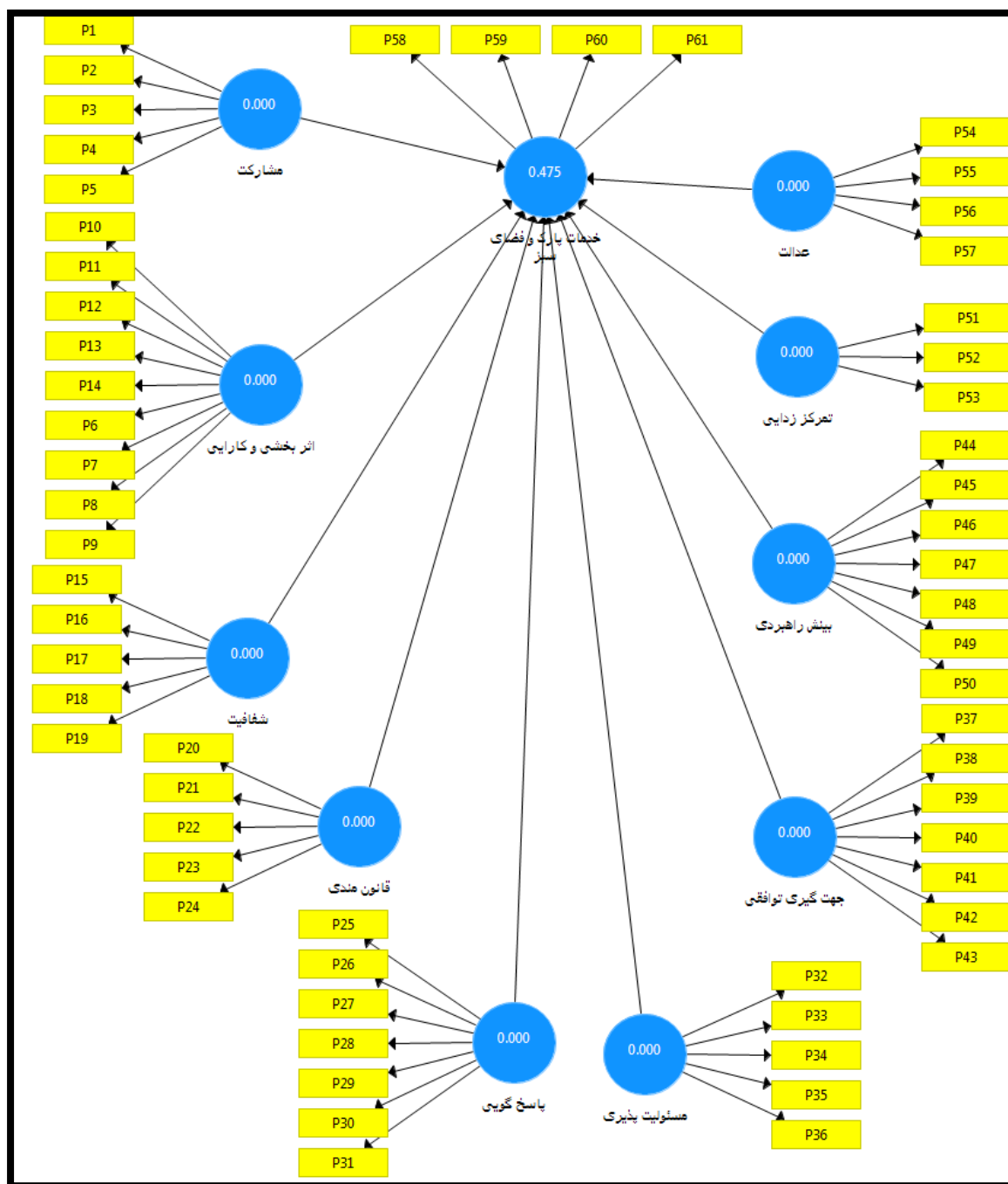
متغیرها	C R	(AVE)	مقایسه CR>AVE
اثر بخشی و کارایی	۰/۹۶۳	۰/۷۴۵	شرط CR>AVE صادق است.
بینش راهبردی	۰/۷۵۲	۰/۵۰۴	شرط CR>AVE صادق است.
تمرکز زدایی	۰/۸۳۳	۰/۶۲۵	شرط CR>AVE صادق است.
جهت گیری توافقی	۰/۹۱۲	۰/۶۰۰	شرط CR>AVE صادق است.
خدمات پارک و فضای سبز	۰/۸۸۸	۰/۶۶۹	شرط CR>AVE صادق است.
شفافیت	۰/۸۹۲	۰/۶۲۸	شرط CR>AVE صادق است.
عدالت	۰/۸۸۳	۰/۶۵۴	شرط CR>AVE صادق است.
قانون مندی	۰/۹۱۳	۰/۶۷۷	شرط CR>AVE صادق است.
مسئولیت پذیری	۰/۹۶۴	۰/۸۴۲	شرط CR>AVE صادق است.
مشارکت	۰/۹۴۳	۰/۷۶۹	شرط CR>AVE صادق است.
پاسخ گویی	۰/۹۳۲	۰/۶۶۵	شرط CR>AVE صادق است.

ماخذ: یافته های پژوهش

یکی از شروط روائی واگرا ، مقایسه AVE و شاخص CR می باشد ، که شرط بزرگتر بودن برای تمام متغیرهای تحقیق برقرار بوده و اینک شروط دیگر بررسی می شود. (جدول ۵)

آزمون کیفیت مدل اندازه گیری و مدل ساختاری:

بعد از پایان آزمون های مدل های انعکاسی باید کیفیت مدل اندازه گیری سنجیده شود. این کار با شاخصی به نام روائی متقاطع شاخص اشتراکی صورت می گیرد . این شاخص با نام مخفف C.V.COM نشان داده می شود. که در شکل ۸ مشهود است.

شکل ۸. نمودار کیفیت مدل اندازه‌گیری

جدول ۶. بررسی کیفیت مدل توسط شاخص های افزونگی

متغیر	cv.red	cv.com
اثر بخشی و کارایی	-	۰/۶۳۸
بینش راهبردی	-	۰/۲۴۸
تمرکز زدایی	-	۰/۲۶۷
جهت گیری توافقی	-	۰/۴۶۴
خدمات پارک و فضای سبز	۰/۴۷۵	۰/۴۴۳
شفافیت	-	۰/۴۴۸
عدالت	-	۰/۴۱۳
قانون مندی	-	۰/۴۹۳
مسئولیت پذیری	-	۰/۷۰۴
مشارکت	-	۰/۶۱۲
پاسخ گویی	-	۰/۵۴۴

ماخذ: یافته های پژوهش

کیفیت مدل ساختاری توسط شاخص افزونگی cv.red محاسبه می شود. این شاخص نشان می دهد که آیا مدل توانایی پیش بینی را دارد. مقادیر به دست آمده برای شاخص cv.red اگر از صفر بزرگتر باشند یا به عبارتی مثبت باشند، میتوان گفت مدل ساختاری از کیفیت مناسبی برخوردار است همانطور که در جدول ۶ ملاحظه می شود ، شاخص cv.RED برای مولفه های درون زا محاسبه شده و برای متغیر خدمات پارک و فضای سبز حدود مقدار ۰/۴۷۵ می باشد لذا مدل دارای قدرت بالا می باشد ؛ و مدل تایید می شود ؛ همچنین تمام مقادیر شاخص CV.COM مثبت بوده که این نتیجه نیز ،در راستای تایید مدل اندازه گیری می باشد.

جدول ۷. بررسی مقدار ضریب تعیین ماخذ: یافته های پژوهش

	R Square	R Square Adjusted
خدمات پارک و فضای سبز	۰/۷۶۷	۰/۷۶۱

ضریب تعیین نشان می دهد که ۷۶/۱ درصد از تغییرات خدمات پارک ها و فضای سبز به واسطه عوامل حکمروائی خوب توجیه می گردد. (جدول ۷)

۵۰. فصلنامه علمی - پژوهشی نگرش‌های نو در جغرافیای انسانی - سال ۱۳۹۸، شماره سوم، تابستان ۱۴۰۳

با توجه به جدول ۸ و ۹ وضعیت عملکرد هر یک از شاخص های حکمروایی خوب شهری بر خدمات فضای سبز و پارک ها به شرح ذیل می باشد:

جدول ۸. بررسی ضریب مسیر

متغیر مستقل	متغیر وابسته	ضریب مسیر	t	P-VALUE	نتیجه
۱ اثر بخشی	خدمات پارک و فضای سبز	۰/۱۹۷	۲/۸۷۸	۰/۰۰	تایید اثر گذاری
۲ بینش راهبردی	خدمات پارک و فضای سبز	۰/۳۸۸	۴/۸۴	۰/۰۰	تایید اثر گذاری
۳ تمرکز زدایی	خدمات پارک و فضای سبز	۰/۱۸۰	۴/۶۱	۰/۰۰	تایید اثر گذاری
۴ جهت گیری توافقی	خدمات پارک و فضای سبز	۰/۵۰۶	۵/۰۱۷	۰/۰۰	تایید اثر گذاری
۵ شفافیت	خدمات پارک و فضای سبز	۰/۱۱۲	۲/۸۰۸	۰/۰۰	تایید اثر گذاری
۶ عدالت	خدمات پارک و فضای سبز	۰/۳۱۰	۱۲/۹	۰/۰۰	تایید اثر گذاری
۷ قانون مندی	خدمات پارک و فضای سبز	۰/۱۳۹	۲/۰۵	۰/۰۰	تایید اثر گذاری
۸ مسئولیت پذیری	خدمات پارک و فضای سبز	۰/۱۲۹	۲/۲۸	۰/۰۰	تایید اثر گذاری
۹ مشارکت	خدمات پارک و فضای سبز	۰/۳۱۸	۲/۹۹۴	۰/۰۰	تایید اثر گذاری
۱۰ پاسخ گویی	خدمات پارک و فضای سبز	۰/۱۴۹	۲/۲۲۵	۰/۰۰	تایید اثر گذاری

ماخذ: یافته های پژوهش

جدول ۹. وضعیت عملکرد شاخص های حکمروایی خوب شهری در وضع موجود

خدمات پارک و فضای سبز	f Square
اثر بخشی و کارایی	0.216
بینش راهبردی	0.350
تمرکز زدایی	0.080
جهت گیری توافقی	0.377
شفافیت	0.272
عدالت	0.600
قانون مندی	0.116
مسئولیت پذیری	0.122
مشارکت	0.323
پاسخ گویی	0.342

ماخذ: یافته های پژوهش

بحث:

در بیشتر پژوهش‌هایی که در حوزه پارک‌ها و فضای سبز شهری صورت گرفته است کورا و همکاران: به مسئله عدالت زیست محیطی در خصوص توزیع پارک‌ها و فضاهای سبز شهری پرداخته‌اند، ونگ و همکاران (۲۰۲۲) به مسئله سلامت روانی از جمله مزیت‌های استفاده از پارک و فضای سبز پرداخته‌اند، رهنما و شاددل (۱۴۰۱) در پژوهش خود به ارتباط فضایی سلامت اجتماعی و فضای سبز شهری پرداخته‌اند، وارثی و همکاران (۱۳۹۴) به مسئله مکان‌گزینی صحیح پارک‌ها و فضاهای سبز شهری پرداخته‌اند که در هیچ‌یک از پژوهش‌های انجام شده قبلی صحبتی از عوامل تأثیرگذار در ارتقاء این گونه خدمات در مناطق حاشیه‌نشین نشده است. ولی در این تحقیق به این مسئله پرداخته شده که بازیگران شهری (دولت، نهادهای مدنی و مردم) در سایه یک مدیریت مشارکتی همچون حکمروایی خوب شهری می‌توانند باعث ارتقاء خدمات فضای سبز در مناطق حاشیه‌نشین شهرها شوند. چون زمانی که محدوده خدماتی برای یک شهر تعریف می‌شود، برنامه ریزان و بازیگران عرصه مدیریت شهری (با توجه به انتفاع و سهم سرانه خود و...) وظیفه دارند با توزیع بهینه مراکز خدماتی در سطح شهر و سطح بندی خدمات شهری موجبات تعادل فضایی کاربری‌های شهری (ازجمله کاربری فضای سبز شهری) را در تمام محدوده خدماتی از جمله مناطق حاشیه‌نشین شهرها و برای تمام شهروندان را فراهم کنند. در مجموع آنچه را که نتایج پژوهش‌های قبلی با پژوهش حاضر را همسو می‌نماید؛ توجه به فضای سبز شهری به عنوان یک نیاز خدماتی ضروری برای شهروندان می‌باشد و آنچه که ناهمسویی بین نتایج این پژوهش و پژوهش‌های قبلی (و به نوعی نوآوری تحقیق) را آشکار می‌نماید؛ توجه به ارتقاء خدمات فضای سبز مناطق حاشیه‌نشین شهرها با یک جهت‌گیری توافقی مثبت بین مدیران و نهادهای خدمات رسان شهری در راستای درخواست‌ها و نیازهای شهروندان مناطق حاشیه‌نشین با رویکرد حکمروایی خوب شهری در این تحقیق می‌باشد.

نتیجه‌گیری

تأثیر جهت‌گیری توافقی بر خدمات فضای سبز و پارک‌ها: در ارزیابی این شاخص می‌توان اذعان داشت با توجه به مقادیر آماره آزمون t در ارزیابی این شاخص که برابر $۵/۰۱۷$ شده و این مقادیر خارج از بازه $(+۲/۵۸, -۲/۵۸)$ می‌باشد لذا این اثرگذاری با اطمینان ۹۹ درصد، تایید می‌گردد اما مقدار ضریب مسیر برابر $۰/۵۰۶$ شده که، بیشترین اثرگذاری را نسبت به سایر متغیرها بر خدمات فضای سبز دارد. تأثیر مشارکت بر خدمات فضای سبز و پارک‌ها: در ارزیابی این شاخص با توجه به مقادیر آماره آزمون t در ارزیابی این شاخص که برابر $۲/۹۹$ شده و این مقادیر خارج از بازه $(+۲/۵۸, -۲/۵۸)$ می‌باشد لذا این اثرگذاری با اطمینان ۹۹ درصد، تایید می‌گردد اما مقدار ضریب مسیر برابر $۰/۳۱۸$ شده که، مقدار اثرگذاری مشارکت بر خدمات فضای سبز را نشان می‌دهد. تأثیر اثربخشی بر خدمات فضای

سبز و پارک ها : در ارزیابی این شاخص با توجه به مقادیر آماره آزمون t در ارزیابی این شاخص که برابر $2/87$ شده و این مقادیر خارج از بازه $(+2/58, -2/58)$ می باشد لذا این اثرگذاری با اطمینان ۹۹ درصد، تایید می گردد اما مقدار ضریب مسیر برابر $0/197$ شده که ، مقدار اثرگذاری اثربخشی بر خدمات فضای سبز را نشان می دهد. **بررسی تاثیر بینش راهبردی بر خدمات فضای سبز و پارک ها:** با توجه به مقادیر آماره آزمون t در ارزیابی این شاخص که برابر $4/84$ شده و این مقادیر خارج از بازه $(+2/58, -2/58)$ می باشد لذا این اثرگذاری با اطمینان ۹۹ درصد، تایید می گردد اما مقدار ضریب مسیر برابر $0/388$ شده که ، مقدار اثرگذاری بینش راهبردی بر خدمات فضای سبز را نشان می دهد. **تاثیر تمرکز زدایی بر خدمات فضای سبز و پارک ها :** با توجه به مقادیر آماره آزمون t در ارزیابی این شاخص که برابر $4/61$ شده و این مقادیر خارج از بازه $(+2/58, -2/58)$ می باشد لذا این اثرگذاری با اطمینان ۹۹ درصد، تایید می گردد اما مقدار ضریب مسیر برابر $0/180$ شده که ، مقدار اثرگذاری بینش راهبردی بر خدمات فضای سبز و پارک ها را نشان می دهد. **تاثیر شفافیت بر خدمات فضای سبز و پارک ها :** با توجه به مقادیر آماره آزمون t در ارزیابی این شاخص که برابر $2/808$ شده و این مقادیر خارج از بازه $(+2/58, -2/58)$ می باشد لذا این اثرگذاری با اطمینان ۹۹ درصد، تایید می گردد اما مقدار ضریب مسیر برابر $0/112$ شده که ، مقدار اثرگذاری شفافیت بر خدمات فضای سبز و پارک ها را نشان می دهد. **تاثیر عدالت بر خدمات فضای سبز و پارک ها :** با توجه به مقادیر آماره آزمون t در ارزیابی این شاخص که برابر $12/9$ شده و این مقادیر خارج از بازه $(+2/58, -2/58)$ می باشد لذا این اثرگذاری با اطمینان ۹۹ درصد، تایید می گردد اما مقدار ضریب مسیر برابر $0/310$ شده که ، مقدار اثرگذاری عدالت بر خدمات فضای سبز و پارک ها را نشان می دهد **تاثیر قانون مندی بر خدمات فضای سبز و پارک ها:** با توجه به مقادیر آماره آزمون t در ارزیابی این شاخص که برابر $2/05$ شده و این مقادیر خارج از بازه $(+1/98, -1/98)$ می باشد لذا این اثرگذاری با اطمینان ۹۵ درصد تایید می گردد اما مقدار ضریب مسیر برابر $0/139$ شده که ، مقدار اثرگذاری قانون مندی بر خدمات فضای سبز و پارک ها را نشان می دهد. **تاثیر مسئولیت پذیری بر خدمات فضای سبز و پارک ها :** با توجه به مقادیر آماره آزمون t در ارزیابی این شاخص که برابر $2/28$ شده و این مقادیر خارج از بازه $(+1/98, -1/98)$ می باشد لذا این اثرگذاری با اطمینان ۹۵ درصد، تایید می گردد اما مقدار ضریب مسیر برابر $0/129$ شده که ، مقدار اثرگذاری مسئولیت پذیری بر خدمات فضای سبز را نشان می دهد. **تاثیر پاسخگویی بر خدمات فضای سبز و پارک ها:** با توجه به مقادیر آماره آزمون t در ارزیابی این شاخص که برابر $2/22$ شده و این مقادیر خارج از بازه $(+1/98, -1/98)$ می باشد لذا این اثرگذاری با اطمینان ۹۵ درصد، تایید می گردد اما مقدار ضریب مسیر برابر $0/149$ شده که ، مقدار اثرگذاری پاسخگویی بر خدمات فضای سبز را نشان می دهد. طبق جدول (۸) مقدار f Square نشان می دهد که شاخص های جهت گیری توافقی (۰.۳۷۷) و بینش راهبردی (۰.۳۵۰) و مشارکت (۰.۳۲۳) به ترتیب بیشترین تأثیر را بر ارتقاء فضای سبز محلات حاشیه نشین دارند.

با توجه به نتایج به دست آمده از یافته های تحقیق، زمانی شاهد ارتقاء خدمات فضای سبز شهری در محدوده مورد مطالعه با یک حکمروایی خوب شهری خواهیم بود که ؛ تمام مدیران شهری در طرح های بلند مدت خود برای شهرک شهید رجائی ، نظر گروه های محروم را در برنامه ریزی و اجرای طرح های شهری با یک بینش راهبردی قوی مورد توجه قرار دهند و هماهنگی و ارتباط دو سویه بین سازمانهای مرتبط در ارائه خدمات شهری به شهروندان وجود داشته باشد. همچنین روند اداری درون سازمانی در ارائه خدمات بین نهاد های خدمات رسان مرتبط با مدیریت شهری تسهیل، و تعامل سازنده در تصمیم گیری و برنامه ریزی و اجرای برنامه های خدماتی بین آنها برقرار گردد. و مدیران شهری در ارائه خدمات به مناطقی از شهر که فقط انتفاع سازمانی برای آنها داشته باشد، تمرکز نکنند. مسئولین و مدیران شهری به خواسته ها و نیازهای شهروندان مناطق حاشیه نشین پاسخ مناسب دهند. مدیران و بازیگران عرصه مدیریت شهری بدور از نفع سازمانی و طبق قانون شهروندی در تصمیم گیری های شهری (همچون مشخص کردن نوع کاربری و ضوابط طرح در طرح های تفصیلی) دخالت کنند. مدیران شهری مسئولیت ها ، نظارت ها ، قراردادهای و مناقصه ها را به روشنی برای شهروندان بیان کنند و در خصوص طرح ها و برنامه های شهری به صورت شفاف به شهروندان اطلاع رسانی کنند. و در فرآیند تهیه و اجرای طرح های توسعه شهری (طرح های جامع ، تفصیلی ، هادی و غیره ...) از شهروندان نظرخواهی کنند. آنها طرح های شهری را از لحاظ کمیت و کیفیت طوری اجرا کنند که شهروندان رضایت کامل را از طرح های مذکور داشته باشند. و در ارائه امکانات و خدمات شهری به مسئله عدالت شهری به خصوص در مناطق حاشیه نشین توجه کافی داشته باشند.

پیشنهادهای

- ۱- نیل به سمت جهت گیری توافقی در تصمیمات مدیریت های چندگانه در بین نهاد های خدمات رسان شهری در شهرک شهید رجائی
- ۲- تلفیق سیاست های متفاوت نهادهای خدمات رسان و بازیگران حوزه حکمروایی خوب شهری در راستای ارتقاء خدمات در شهرک شهید رجائی مشهد
- ۳- مشارکت ساکنان مناطق حاشیه نشین همچون شهرک شهید رجائی در تهیه و اجرای طرح های شهری در محدوده مورد مطالعه
- ۴- مدیریت بلند مدت با آینده نگری از سوی بازیگران شهری (شهرداری، اداره کل راه و شهرسازی و...) در خصوص شهرک شهید رجائی مشهد
- ۵- نظرخواهی از ساکنان محلات شهرک شهید رجائی در فرآیند تهیه و اجرای طرح های توسعه شهری (طرح های جامع ، تفصیلی ، هادی و...)
- ۶- مدیریت مشارکتی مسئولین و مردم در تهیه طرح های فضای سبز شهری در محدوده مورد مطالعه

منابع

- ابراهیم زاده، عیسی، اسدیان، مرتضی (۱۳۹۲) تحلیل و ارزیابی میزان تحقق پذیری حکمروایی خوب شهری در ایران مورد شناسی: شهر کاشمر، *جغرافیا و آمایش شهری - منطقه ای*، شماره ۶، ص ۳۰-۱۷
- ابراهیم زاده، عیسی، و حاتمی، داوود. (۱۳۹۳). تحلیلی بر عملکرد مدیریت فضای سبز شهری و بازده اجتماعی توسعه ای آن در شهر ایزده. *برنامه ریزی منطقه ای*، ۴(۱۳)، ۳۱-۴۴.
- آدینه وند، علی اصغر، حاجی زاده، مریم، قدمی، مصطفی (۱۳۹۱)، بررسی عملکرد شهرداری در چهارچوب حکمرانی خوب شهری (نمونه مورد مطالعه: شهر بابلسر)، *مدیریت شهری*، شماره ۳۱، ص ۶۴-۴۱
- ایازی، سید محمد هادی، محکی، علی اصغر، صالحی امیری، سیدرضا (۱۳۹۱) *حکمروایی خوب شهری*، جلد یکم، تیسرا توکلی، غلامرضا، بابایی، سحر، سجادی، علیرضا (۱۳۹۹) تبیین و تحلیل شاخصهای حکمرانی خوب در ودجا، *فصلنامه مدیریت و پژوهشهای دفاعی*، سال نوزدهم، شماره ۸۷، ص ۱۰۲-۷۳
- حاتمی نژاد، حسین، فرهادی خواه، حسین، حسینی اصل، سیده شهلا، نکویی بخش، محمد رضا (۱۳۹۷)، ارزیاب شاخصه های حکمروایی خوب شهری (مورد مطالعه: محله نیاوران تهران)، *فصلنامه علمی تخصصی مطالعات طراحی شهری و پژوهشهای شهری*، ص ۳۲-۲۱
- حسن پور، پرستو، سیاح نیا، رومینا & اسماعیل زاده، حسن. (۱۳۹۹). ارزیابی ساختار اکولوژیکی فضای سبز شهری با رویکرد سیمای سرزمین مطالعه موردی: منطقه ۲۲ تهران. *فصلنامه علوم محیطی*. 18(1), 187-202.
- حکمت نیا، حسن، موسوی، میرنجف، افشانی، علیرضا، ملکی، محمد (۱۳۹۶) *مجله آمایش جغرافیایی فضا، فصلنامه علمی - پژوهشی دانشگاه گلستان* سال هفتم، شماره ۲۴، ص ۱۵۲-۱۴۳
- حیدری منش، صبری & بشارتی فر، صادق. (۱۳۹۸). مدل سازی مکان یابی پارک های شهری با استفاده از مدل فرایند تحلیل شبکه ای (ANP) در محیط (GIS) مطالعه موردی: شهر بندر امام خمینی (ره). *فصلنامه جغرافیا (برنامه ریزی منطقه ای)* 35(3), 213-228.
- رجبی، مرضیه، خستو، مریم (۱۳۹۷) *تحقق حکمروایی خوب شهری با تاکید بر مفهوم عدالت فضایی و اجتماعی (نمونه موردی: شهر رشت)*. مدیریت شهری، دوره ۱۸، شماره ۵۴، ص ۲۱۴-۱۹۷
- رحمانی، بیژن، تاج، شهره، عبدی، علی (۱۳۹۸) تحلیل نابرابری های فضایی توزیع خدمات شهری از منظر عدالت فضایی (مطالعه موردی: شهر قرچک)، فصل نامه جغرافیا و برنامه ریزی شهری چشم انداز زاگرس، دوره ۱۲ شماره ۴۳، ۵۱-۲۷
- رخشانی نسب، حمیدرضا و قاسمی، عزت الله (۱۳۹۴)، تحلیل میزان رضایت شهروندان از عملکرد شهرداری فرخ شهر در ایجاد فضای سبز مطلوب، *فصلنامه جغرافیا و برنامه ریزی شهری چشم انداز زاگرس*، دوره هفتم، شماره ۲۶، ص ۶۵-۴۳
- رهنما، محمدرحیم، و شاددل، لیا. (۱۴۰۱). ارزیابی ارتباط فضایی سلامت اجتماعی بانوان مشهد و فضاهای سبز شهری؛ چه عواملی بر حضور آن ها در فضاهای سبز شهری اثرگذار است؟. *پژوهشهای جغرافیای انسانی (پژوهش های جغرافیایی)*، ۵۴(۱)، ۴۵-۶۵.
- رهنما، محمدرحیم، آقاجانی حسین (۱۳۹۲) تحلیل شاخص دسترسی در کلانشهر مشهد، *مجله جغرافیا و توسعه ناحیه ای*، دوره ۱۱، شماره ۲۰، ص ۵۸-۴۳

تأثیر حکمروایی خوب شهری در ارتقاء فضاهای سبز محلات حاشیه..... ۵۵

روستایی، شهریور، حقی، وحید حسین، جداری، امیر (۱۳۹۸) تحلیل فضایی و مکانیابی بهینه پارک های شهری در شهر تبریز با استفاده از سیستم اطلاعات جغرافیایی و فرایند تحلیل سلسله مراتبی (AHP) (مطالعه موردی: منطقه تبریز) فصلنامه مطالعات و عمران شهری، دوره سوم، شماره نهم، تابستان ۱۳۹۸

شکور، علی، قائد شرفی، یاسمن، مشک سار، پریسا (۱۴۰۲) تحلیلی بر نقش پارکها و فضای سبز شهری در ارتقای کیفیت زندگی شهری، (نمونه موردی: منطقه ۶ شهرداری شیراز) جغرافیا و مطالعات محیطی، دوره ۱۲، شماره ۴۶، تیر ۱۴۰۲، صفحه ۱۱۰-۱۲۹

صادقیان، سیاوش (۱۴۰۱)، بررسی کاربری اراضی شهری با تأکید بر فضای سبز شهری، مطالعات جغرافیا، عمران و مدیریت شهری، دوره هشتم شماره ۱، ۱۰۲-۸۱

طبرسا، غلامعلی، حاتمی، سکینه، بادالی، رقیه (۱۳۹۱) تبیین ارتباط هوش سازمانی و خلق دانش (مورد مطالعه: کارکنان یک شرکت صنعتی) پژوهش نامه مدیریت تحول، سال چهارم، شماره ۷ ص ۱۱۰-۱۳۲

علوی، سید علی، گروسی، علیرضا، شاهرخی، فر، زینب، & نصیری مجد، سعید. (۱۳۹۵). سنجش میزان رضایتمندی شهروندان از وضعیت کمی و کیفی فضای سبز شهری با رویکرد توسعه پایدار. معماری و شهرسازی پایدار، ۴(۲)، ۳۱-۴۲.

غلامی محمد، شبانی امین، عیسی، صفرعلی زاده، اسماعیل، حسین زاده، رباب (۱۳۹۶) اولویت بندی مولفه های حکمروایی شایسته شهری از دیدگاه فعالان بخش مدیریت شهری (مورد مطالعه، شهر بوکان). جغرافیا (برنامه ریزی منطقه ای)، دوره ۷، شماره ۴، ص ۷۷-۸۸

محمدی، علیرضا، هاشمی معصوم آباد، محمدی، چنور (۱۴۰۰) تحلیل فضایی توزیع و دسترسی به خدمات شهری در سطح محلات شهری با رویکرد عدالت فضایی (مطالعه موردی: کاربری های تجاری شهر اردبیل، نشریه تحقیقات کاربردی علوم جغرافیایی، سال بیست و یکم، شماره ۶۳ صفحات ۹۹-۱۱۷

محمدیان، مهدی (۱۳۹۵) مدیریت پاسخگویی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تبریز

محمودزاده، حسن، و کرمی، مهری. (۱۴۰۱). تحلیل فضایی عدالت مکانی در آمایش کاربری های خدماتی (پارک و فضای سبز، ورزشی و تفریحی -توریستی) شهر تبریز با رویکرد چند معیاری. جغرافیا و آمایش شهری - منطقه ای، ۱۲(۴۳)، ۳۱-۶۴.

معلمی، مژگان (۱۳۹۶)، تأثیر توانمندی و کارآمدی دولت های محلی بر اجرای سیاست های تمرکززدایی، اقتصاد تطبیقی، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، سال چهارم، شماره ۲، ص ۷۳-۹۹

مقیم جواد، صفاوردی، سوسن، نادرپور، بابک، محبی نیا، جهانبخش (۱۴۰۰) جایگاه اصل پاسخگویی در تحقق حقوق شهروندی در نظام سیاسی، مجله حقوق پزشکی، ویژه نو آوری حقوقی، جلد ۱۵، ص ۱۹۵-۱۸۳

ملکی، سعید، آروین، محمود، بذرافکن، شهرام (۱۳۹۷)، بررسی نقش الگوی حکمروایی خوب شهری در تحقق شهر تاب آور (مطالعه موردی: شهر اهواز) دانش شهرسازی، دوره ۲، شماره ۴، زمستان ۹۹ ص ۱۸-۱

نوری، محبوبه، رضایی، محمد رضا، یاراحمدی، منصوره. (۱۴۰۰). تحلیل اهمیت - عملکرد شاخص های حکمروایی خوب در شهر میراث جهانی یزد فصلنامه علمی - پژوهشی - برنامه ریزی شهری، سال ۱۲ شماره ۴۶، ص ۱۶-۱

هاشمی بیستونی محمود رضا، شمس مجید (۱۳۹۸) تحلیل و ارزیابی شاخص های حکمروایی خوب شهری و تأثیر آن بر متغیر توسعه گردشگری در شهر بیستون. جغرافیایی فضای گردشگری. دوره ۹، شماره ۳۳، ص ۳۵-۱۵

یوسفی، الهام، قسامی، فاطمه، صالحی، اسماعیل، و کافی، محسن. (۱۳۹۱). مکان یابی و تحلیل تناسب فضای سبز شهری با در نظر گرفتن اصول اکولوژیک (مطالعه موردی: پارک های محله ای بیرجند). محیط شناسی، ۳۸(۶۴)، ۱۶۹-۱۷۸.

References

- Kai Song, Yue Chen, Yongbiao Duan, Ye Zheng, Urban governance: A review of intellectual structure and topic evolution, 2023, Urban Governance, Volume 3, Issue 3, Pages 169-185, <https://doi.org/10.1016/j.ugj.2023.06.001>.
- Keunhyun Park, (۲۰۲۳), Regreening suburbia: An analysis of urban greening approaches in U.S. sprawl retrofitting projects, ۱-۱۵, Urban Forestry & Urban Greening, 88, 1-15, <https://doi.org/10.1016/j.ufug.2023.128092>
- Mika R. Moran, Daniel A. Rodríguez, Andrea Cotinez-O'Ryan, J. Jaime Miranda, 2020, Park use, perceived park proximity, and neighborhood characteristics: Evidence from 11 cities in Latin America, Cities, (105) ۱۱-۱, <https://doi.org/10.1016/j.cities.2020.102817>
- Pengwei Wang, Lirong Han, Renshan Hao, Rong Mei, ۲۰۲۲, Urban Forestry & Urban Greening, ۷۸, ۱-۱, <https://doi.org/10.1016/j.ufug.2022.127784>
- Prosper Issahaku Korah, Millicent Awialie Akaateba, Bernard (۲۰۲۴) Afiik Akanpabadai Akanbang, Spatio-temporal patterns and accessibility of green spaces in Kumasi, Ghana, Habitat International, Volume 144, 1-11, <https://doi.org/10.1016/j.habitatint.2024.103010>.
- Adine Vand, Ali Asghar, Hajizadeh, Maryam, Gadami, Mustafa (2013), investigation of municipal performance in the framework of good urban governance (case study: Babolsar city), Urban Management, No. 31, pp. 41-64. (In Persian)
- Alavi, Seyed Ali, Grossi, Alireza, Shahrokhifar, Zainab, & Nasiri Majed, Saeed. (2015). Measuring the level of satisfaction of citizens with the quantitative and qualitative state of urban green spaces with a sustainable development approach. Architecture and Sustainable Urbanism, 4(2), 31-42. . (In Persian)
- Ayazi, Seyyed Mohammad Hadi, Mohaki, Ali Asghar, Salehi Amiri, Seyed Reza (2013) Good Urban Governance, Volume 1, Tisa. (In Persian)
- Ebrahimzadeh, Isa, and Hatami, Dawood. (2013). An analysis on the performance of urban green space management and its social development efficiency in Izeh city. Regional Planning, 4(13), 31-44. . (In Persian)
- Ebrahimzadeh, Isa, Asadian, Morteza (2012) Analysis and evaluation of the feasibility of good urban governance in Iran, case study: Kashmir city, Geography and Urban-Regional Planning, No. 6, pp. 17-30 . (In Persian)
- Gholami Mohammad, Shibani Amin, Issa, Safar Alizadeh, Ismail, Hosseinzadeh, Rabab (2016) Prioritizing the components of decent urban governance from the point of view of urban management sector activists (case study, Bukan city). Geography (Regional Planning), Volume 7, Number 4, pp. 77-88. (In Persian)
- Hasanpour, Prasto, Sayahnia, Romina, & Esmailzadeh, Hassan. (2019). Evaluation of the ecological structure of the urban green space with the landscape approach, a case study: District 22 of Tehran. Environmental Science Quarterly, 18(1), 187-202. . (In Persian)
- Hashemi Bistoni Mahmoodreza, Shams Majid (2018) Analysis and evaluation of good urban governance indicators and its effect on tourism development variable in Bistoon city. Geography of Tourism Space. Volume 9, Number 33, pp. 15-35. (In Persian)
- Hataminejad, Hossein, Farhadikhah, Hossein, Hosseini Asl, Seideh Shahla, Nekoui Bakhsh, Mohammad Reza (2017), Evaluator of Good Urban Governance Indicators (Study Case: Niavaran Neighborhood of Tehran), Specialized Scientific Quarterly of Urban Design Studies and Urban Researches, p. 32 -21. (In Persian)
- Hekmatnia, Hasan, Mousavi, Mirnajaf, Afshani, Alireza, Molki, Mohammad (2016) Journal of Geographical Survey of Space, scientific-research quarterly of Golestan University, year 7, number 24, pp. 152-143. (In Persian)

- Heydari Manesh, Sabri, & Bashartifar, Sadegh. (2018). Modeling the location of urban parks using the Analytical Network Process (ANP) model in the environment (GIS), case study: Bandar Imam Khomeini city (RA). *Geography Quarterly (Regional Planning)* (35)9 213-228. . (In Parsian)
- Maleki, Saeed, Arvin, Mahmoud, Bazarafkon, Shahram (2017), Investigating the role of good urban governance model in the realization of a resilient city (Case study: Ahvaz city) *Urbanization Knowledge*, Volume 2, Number 4, Winter 9, p. 18-1. (In Parsian)
- Moalemi, Mozghan (2016), the effect of local governments' capacity and efficiency on the implementation of decentralization policies, comparative economics, humanities and cultural studies institute, fourth year, number 2, pp. 73-99. (In Parsian)
- Moghim Javad, Safaverdi, Sosan, Naderpour, Babak, Mohbinia, Jahanbakhsh (1400) The position of the principle of accountability in the realization of citizenship rights in the political system, *medical law magazine, special legal innovation*, volume 15, pp. 183-195. (In Parsian)
- Mohammadi, Alireza, Hashemi Masoum Abad, Mohammadi, Chenour (1400) Spatial analysis of distribution and access to urban services at the level of urban neighborhoods with the approach of spatial justice (Case study: commercial uses of Ardabil city), *Applied Research Journal of Geographical Sciences*, 21st year No. 63, pages 117-99. (In Parsian)
- Mohammadian, Mehdi (2015) *Accountability Management*, Tabriz University of Medical Sciences and Health Services. (In Parsian)
- Nouri, Mehbobeh, Rezaei, Mohammadreza, Yarahamdi, Mansoureh. (1400). Importance analysis - performance of good governance indicators in the world heritage city of Yazd. *Scientific-research-urban planning quarterly*, year 12, number 46, pp. 1-16. (In Parsian)
- Rahmani, Bijan, Taj, Shahreh, Abdi, Ali (2018) Analysis of Spatial Inequalities in the Distribution of Urban Services from the Perspective of Spatial Justice (Case Study: Qarchak City), *Zagros Perspective Geography and Urban Planning Quarterly*, Volume 12, Number 43, 51 -27. (In Parsian)
- Rahnama, Mohammad Rahim, Aghajani Hossein (2012) Analysis of access index in Mashhad metropolis, *Geography and Regional Development Magazine*, Volume 11, Number 20, pp. 43-58. (In Parsian)
- Rahnama, Mohammad Rahim, and Shaddel, Lia. (1401). Evaluation of the spatial relationship between the social health of Mashhad women and urban green spaces; What factors affect their presence in urban green spaces? *Human Geography Research (Geographic Research)*, 54(1), 45-65. . (In Parsian)
- Rajabi, Marzieh, Khosto, Maryam (2017) Realization of good urban governance with emphasis on the concept of spatial and social justice (case example: Rasht city). *Urban Management*, Volume 18, Number 54, pp. 197-214. (In Parsian)
- Rokhshani Nesab, Hamidreza and Ghasemi, Ezzatullah (2014), analysis of citizens' satisfaction with Farrukhshahr municipality's performance in creating desirable green spaces, *Zagros Landscape Geography and Urban Planning Quarterly*, 7th Volume, No. 26, pp. 43-65. (In Parsian)
- Sadeghian, Siavash, (1401), surveying urban land use with an emphasis on urban green space, *geography, civil engineering and urban management studies*, 8th volume, number 1, 81-102. (In Parsian)
- Shakur, Ali, Quaid Sharfi, Yasman, Meshak Sar, Parisa (1402) An analysis of the role of urban parks and green spaces in improving the quality of urban life, (Case example: Region 6 of Shiraz Municipality) *Geography and Environmental Studies*, Volume 12, Number 46, July 1402, page 110-129. (In Parsian)
- Tabarsa, Gholamali, Hatami, Sakineh, Badali, Ruqieh (2012) Explaining the relationship between organizational intelligence and knowledge creation (case study: employees of an industrial company) *Transformation Management Research Journal*, fourth year, number 7, pp. 110-132. (In Parsian)
- Tavakoli, Gholamreza, Babaei, Sahar, Sajadieh, Alireza (2019) Explanation and analysis of good governance indicators in Vedja, *Defense Management and Research Quarterly*, 19th year, No. 87, pp. 73-102. (In Parsian)

- Vaishti, Shahrivar, Haghi, Vahid Hossein, Jadari, Amir (2018) Spatial analysis and optimal location of urban parks in Tabriz city using geographic information system and Analytical Hierarchy Process (AHP) (case study: Tabriz region (Quarterly of Studies and Urban Development, 3rd period, 9th issue, summer 2018. (In Parsian)
- Warsi, Hamidreza, Tagvai, Masoud, and Sharifi, Nasreen. (2014). Spatial analysis and optimal positioning of urban green spaces (case example: Najaf Abad city). Research and urban planning, 6(21), 51-72, (In Parsian)
- Yousefi, Elham, Qassami, Fatemeh, Salehi, Ismail, and Kafi, Mohsen. (2011). Locating and analyzing suitability of urban green space considering ecological principles (case study: Birjand neighborhood parks). Environment, 38(64), (In Parsian)

The effect of good urban governance in the improvement of green spaces in suburban areas of cities (case example: Shaheed Rajaei town of Mashhad)

Mahdi Safari

Ph.D. student of Geography and Urban Planning, Mashhad Branch, Islamic Azad University, Mashhad, Iran.

Katayoon Alizadeh *

Associate Professor, Department of Geography, Mashhad Branch, Islamic Azad University, Mashhad, Iran.

Hamid Jafari

Associate Professor of Geography Department, Mashhad Branch, Islamic Azad University, Mashhad, Iran .

Abstract

Introduction: One of the urban areas where the use of parks and green spaces is not fairly distributed is the marginal areas of the cities. One of the recent approaches in the field of urban management that considers the well-being of citizens is good urban governance. Therefore, the aim of the current research is to improve the green space of the suburbs of the cities by using good urban governance.

Materials and Methods :The statistical population is the citizens of Shahid Rajaei town of Mashhad. The sample size was determined based on the statistical blocks of 2015 and Cochran's formula of 384 people. The method of simple random sampling and the method of descriptive-analytical research and the study of the use of urban green space in the area is based on the latest detailed plan and the existing situation. The independent variable is the indicators of good urban governance and the dependent variable is park services and urban green spaces. The innovation of the current research is emphasizing the agreements of city managers in order to improve the services of urban parks and green spaces (density, per capita share, etc.). Information was collected through a researcher-made questionnaire based on the Likert scale with 61 questions and 11 indicators. Smart PLS software was used for data analysis, and the research information was collected in both library and field methods.

Results and Discussion:The results of the research show that the indicators of consensual orientation and strategic vision and participation respectively have the greatest effect on the improvement of the green space of the study area.

Conclusion:Therefore, paying attention to a few things can improve the green spaces of the neighborhood under study:- Reaching towards a consensus direction in the decisions of multiple managements among urban service providers in Shahid Rajaei town. 2- Consolidation of different policies of service providers and players in the area of good urban governance in order to improve services in Shahid Rajaei town of Mashhad.3- The participation of the residents of marginal areas such as Shahid Rajaei town in the preparation and implementation of urban plans4- Long-term management with future perspective by urban actors (municipality, general administration of roads and urban development, etc.)5- Asking opinions from the residents of Shahid Rajaei settlement in the process of preparing and implementing urban development plans (comprehensive, detailed, guide, etc.)6- Participatory management of officials and people in the preparation of urban green space plans in the study area.

Keywords: Good urban governance, Urban green space, Marginalization, Service improvement, Shahid Rajaei settlement of Mashhad.

*(Corresponding Author) k-alizadeh@mashtdau.ac.ir